

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lapin hyvinvointialue tarkastelee esitystä ensisijaisesti työnantajanäkökulmasta.

Lapin hyvinvointialue pitää lähtökohtaisesti tärkeänä, että oleskelulupajärjestelmä on selkeä, johdonmukainen ja väärinkäytöksiä ehkäisevä. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan kuitenkin olevan huomattavia kielteisiä vaikutuksia kansainvälisten opiskelijoiden asemaan, heidän perheidensä hyvinvointiin, asettautumiseen sekä sosiaali- ja terveysalan osaavan työvoiman saatavuuteen pitkällä aikavälillä.

Suomen väestörakenteen kehitys edellyttää tulevana vuosina merkittävää työperäisen maahanmuuton lisääntymistä. Kilpailu kansainvälisistä opiskelijoista on kansainvälisesti tiivistä, ja esityksen muutokset heikentävät Suomen asemaa opiskelumaana sekä Suomen mahdollisuuksia houkutella ja pitää maassa kansainvälisiä osaajia. Sosiaali- ja terveysalan näkökulmasta kansainväliset opiskelijat muodostavat tärkeän potentiaalisen työvoimaryhmän.

Esityksen vaikutusten voidaan arvioida ulottuvan siihen, että potentiaalinen työvoima poistuu Suomesta ennen työllistymistään, mikä vaikuttaa työnantajien näkökulmasta muun muassa harjoittelijoiden ja tutkintoon valmistuvien määrään. Tällä on suoria vaikutuksia osaavan työvoiman riittävyyteen ja saatavuuteen.

Lapin hyvinvointialue pitää ongelmallisena ehdotusta, jonka mukaan jo vähäinen toimeentulotukeen turvautuminen voisi muodostaa perusteita oleskeluluvan peruuttamiselle tai jatkoluvan epäämiselle. Esitämme, että toimeentulotukeen liittyvää yksilökohtaista harkintaa tulee vahvistaa tilanteissa, joissa opiskelijan tai hänen perheenjäsenensä taloudellinen tilanne heikkenee äkillisesti. Näissä tilanteissa kokonaistilanteen arviointi on välttämätöntä oikeasuhtaisen päätöksenteon turvaamiseksi.

Pidämme erityisen huolestuttavana, että opiskelija voisi tiukentuneiden säästöjen vuoksi pidättäytyä hakemasta välttämätöntä toimeentulotukea, mikä saattaisi vaarantaa opiskelijan, hänen lapsensa tai koko perheensä terveyden ja hyvinvoinnin. Näin ollen toimeentulotukea koskeva ehdotettu nollatoleranssi edellyttää mielestämme uudelleentarkastelua.

Lapin hyvinvointialue esittää, että toimeentulotukea koskevia säännöksiä lievennetään ja perheellisten opiskelijoiden asemaa täsmennetään esityksen jatkovalmistelussa. Lisäksi pidämme välttämättömänä, että esityksen vaikutuksia seurataan järjestelmällisesti erityisesti sosiaali- ja terveysalan työvoiman saatavuuden, koulutuspolkujen ja alueellisten erityispiirteiden näkökulmasta.

Kauranen Henna
Lapin hyvinvointialue